

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
AAGTEKERKE**

06 De staat
en de straat

10 De Cock
en Kersten

23 Par(ad)ijs

Het gebed van de man naar Gods hart

ds. A.J. de Waard, Urk

Geliefde lezer(es), wat kunnen er een vragen leven in het hart van een mens. Als we zien op alle omstandigheden: Hoe zal het gaan in de wereld? Hoe zal het gaan in ons vaderland, waar al minder rekening wordt gehouden met de Heere en Zijn inzettingen? En de kerk? Die er toch nog mag zijn in ons vaderland!

► **Wie zal ons het goede doen zien?**

Psalm 4:7b

We volgen de verklaarders die ervan uitgaan dat deze psalm aansluit bij de vorige en tegen de achtergrond van dezelfde omstandigheden gelezen moet worden. Die omstandigheden waren niet eenvoudig. Absalom is in opstand gekomen tegen zijn vader.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE AAGTEKERKE

Van 1982 tot 1988 wordt de gemeente van Aagtekerke gediend door ds. J. Baaijens. In 'Het begon op Sint Jan' blikt ds. G.J. van Aalst op het leven van zijn schoonvader terug: 'Zijn trouw in het pastoraat en in de preekvoorbereiding kenmerkten zijn ambtelijke dienst. Je moest naar hem léren

luisteren. Hij preekte zoals hij was. Hij was zoals hij preekte: oprecht en eenvoudig! Zoals hij op de preekstoel was, was hij thuis. Zoals hij in de gemeente was, was hij thuis en op de preekstoel. Een oprechte levenswandel, waar ik alleen maar diep respect voor had. Hij wist zich totaal afhankelijk van de bediening des Geestes. Als het preken 'ging', dan was dat ook goed merkbaar! (...) Als Zeeuw onder de Zeeuwen heeft hij zich 'op Aagte' altijd erg thuis gevoeld. Ik denk het meest van alle vier de gemeenten die hij diende. Met zijn stille eenvoud paste hij daar ook helemaal. Hoewel hij in het terugblikken op de vier gemeenten altijd benadrukte dat 'ze overal goed voor me geweest zijn'. Wat dat betreft maakte hij geen verschil en mocht hij overal samenbinden. Want een samenbinder was hij, waar hij ook was!

Die opstand werd breed gedragen; velen volgen Absalom na en David moet vluchten, met gevaar voor z'n leven. Enkele blijven hem trouw, maar zelfs mensen die zijn vertrouwelingen waren geweest, haalden nu zijn goede naam door de modder en lasterden hem op een heel gemene manier. Daarbij heerste een algemeen gevoel van teleurstelling in het land.

Van dat laatste merken we iets in het begin van onze tekst: 'Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien?'

Daar klinkt teleurstelling in door. Toen David aan de regering gekomen was, hadden velen hoge verwachtingen gekoesterd. Nu zou er een tijd van welvaart aanbreken. Maar het was uitwendig niet geworden wat ze ervan gedacht en wat ze gehoopt hadden. Dan klinkt de vraag: 'Wie zal ons het goede doen zien?'

Een vraag die ook bij ons zo kan leven. Ziende op alle ontwikkelingen in maatschappij en kerk. Er is veel verdraagzaamheid, maar is er nog plaats voor de enige Naam tot zaligheid, Jezus Christus? 'Wie zal ons het goede doen zien?'

Is dit ook niet menigmaal de vraag van diegene die geen vreemde is van het werk der genade? Weten van de ene Naam tot zaligheid, en dan toch weer zo de grond van zaligheid zoeken in gestalten, menend de Heere te kunnen behagen?

Het gebed

Wat doet David nu? Smeedt hij nieuwe plannen? Roept hij wat er van zijn ministerraad is overgebleven bijeen voor overleg om te kijken of er in de ontstane situatie nog het een en ander te redden valt? We lezen hier niets van! Wel lezen we van een gebed. David heeft geleerd dat er in de nood geen andere weg is dan de weg naar boven. Deze weg is er nu alleen in Davids grote Zoon, Die eenmaal zou voortkomen uit zijn lendenen. Die verse en levende weg in het bloed van Christus mag David nu bewandelen. Dan horen we de inhoud van zijn gebed: 'Verhef Gij over ons het licht Uws

aanschijs, o HEERE'. Dat is natuurlijk beeldspraak. In het menselijke zeggen we weleens dat iemands gezicht boekdelen spreekt. Zo ligt er een glans op het gezicht van iemand die heel veel van je houdt en op die wijze naar je kijkt. Zo kijkt een bruid naar haar bruidegom. Zo slaat een kind zijn ogen blij op naar vader of moeder. Zo lichten de ogen op van een oude vrouw, die haar kinderen na lange tijd weer ontmoet. Nu bidt David, met alle eerbied, of de HEERE zo naar hem wil zien. 'Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijs'.

Bij U is een schat die niet opraakt, een bron die nooit uitdroogt.

Laat ik bij alles wat er is, en wat er komt in mijn leven mogen weten: Gods aangezicht is in gunst tot mij gewend. Wat dit voor David betekent, kunnen we nog beter begrijpen als we denken aan het tegenovergestelde: als de Heere Zijn aangezicht verbergt. Dat is verschrikkelijk. David belijdt hiervan: 'Toen Gij Uw aangezicht een ogenblik verborgt, werd ik verschrikt'.

U zegt misschien: Hoe kan David dat dan zo bidden? Was hij zonder zonden? Had hij van het aanschijs des HEEREN daarom niet het minste kwaad te duchten? Wij weten wel beter. David wist het ook dat er voor de HEERE niets verborgen is! En toch bidt hij: 'Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijs, o HEERE'. Hoe dit dan kan?

Op Golgotha

Geliefde lezer(es), die Naam HEERE zegt dat de HEERE ondanks alles trouw blijft aan Zijn verbond. Niet

omdat Hij de zonde door de vingers ziet. Nee, maar omdat Hij de zonde van al de Zijnen op Christus heeft gelegd. Christus heeft de verberging van Gods aangezicht gedragen. Waarom werd het op Golgotha zo donker? Omdat God de Vader Zijn Zoon niet meer kon en wilde aanzien. Waarom was de weg voor de Heere Jezus zo onuitsprekelijk diep en zwaar? Omdat God Zijn aangezicht voor Hem een ogenblik verborg. En dat ogenblik was het eeuwig ogenblik van de toorn van God over de zonde. Hij werd van God verlaten, opdat Zijn Kerk nu nimmermeer van God verlaten zou worden.

Zie, dat heeft David persoonlijk doorleefd en daarom ook deze bede! Maar die beleving is ook voor ons zo onmisbaar nodig op reis naar de eeuwigheid! David mag, bij alle vragen en raadsels, terechtkomen bij de HEERE. Zijn vijanden is het om koren en most te doen. Als het anders gaat, klinkt het: 'Wie zal ons het goede doen zien?'

David betuigt hier echter: Er is een veel hogere vreugde, die tegelijk ook veel dieper is. Een vreugde die blijft, ook als je geen overvloed hebt. De vreugde van de gemeenschap met God in Christus. Tegen die vreugde weegt niets van dit leven op. 'Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ten tijde als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn'. Bij U is een schat die niet opraakt, een bron die nooit uitdroogt. Dat is het uitzien van de dichter.

Geliefden, wat is nu het voornaamste voor ons? Wat verlangen wij voor nu en voor het komende? Voor David was het: Gods vriendelijk aangezicht. Hij wist het: Gods gunst sterkt meer dan de uitgezochtste spijzen.

Als David bidt om het licht van Gods aanschijs, dan pleit hij op de oude priesterzegen. 'De HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig. De HEERE verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede'. De Heere schenke ons de genade van deze bidder! ♦

Uit:
DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN over LUKAS 18:35-43

Zesde tekst uit Lukas 18:35-43

'Zeggende: Wat wilt gij dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden.'

Lukas 18:41

Maar waarom, mag men denken, vraagt onze Zaligmaker hier dan aan de blinde wat hij wilde of begeerde dat Hij hem doen zou, als Hij dat Zelf toch al precies wist? Dit deed Hij opdat de blinde zijn gebrek en zijn ware begeerte ten aanhoren van de ganse schare zelf nader zou bekendmaken. Tot nog toe had hij wel zeer ernstig tot de Heiland geroepen om hulp, maar hij had zijn gebrek zélf nog niet genoemd. Daaruit was ook het misverstand ontstaan dat de schare hem over zijn geroep had bestraft, denkende dat hij als een bedelaar riep om een aalmoes van de Zaligmaker te krijgen. Nu wil de Heiland de schare leren dat het anders is. Hij wil de blinde in zijn rechtvaardige zaak beschermen en de waarheid van het wonderwerk dat Hij aan hem doen zou, voor ieders ogen openbaren. Daarom vraagt Hij ►

*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

- hem dan eerst: 'Wat wilt gij dat Ik u doen zal?'

Ook wil de Heiland ons met deze vraag leren dat het niet genoeg is dat Hij onze noden en ellenden weet, maar dat wij die zelf ook weten en smartelijk moeten gevoelen. Daarom maakt Hij ze dan ook door Zijn Geest aan de arme zondaren bekend en drukt het op hun hart en schenkt daarbij de genade om ze door de geest des gebeds ootmoedig aan Hem voor te leggen. Het is dus een dwaze gedachte van sommigen, die denken dat een christen niet meer behoeft te bidden of zijn noden en ellenden in het gebed aan de Heere behoeft voor te leggen, omdat Hij die toch alle volkomen weet. Dat ze tot Hem zeggen kunnen met David: 'Gij weet mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat van verre mijn gedachte' (Ps. 139:2). 'Als er nog geen woord op mijn tong is, zie, HEERE, Gij weet het alles' (Ps. 139:4).

Maar, desondanks wil de Heere onze noden en begeerten toch ook steeds uit onze eigen mond horen. Zie naar al de gebeden van de heiligen, die zo menigvuldig in het Woord voorkomen. Hoe dragen zij daarin doorgaans hun noden en smekingen aan de Heere voor, ofschoon zij er immers voldoende van doordrongen waren dat de Heere die alle uit kracht van Zijn Goddelijke alwetendheid wel wist. David geloofde immers wel dat God zijn zonde kende en dat zij voor Hem geenszins verborgen of bedekt waren. Nochtans horen we hem zeggen in zijn gebed tot de Heere: 'Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet' (Ps. 32:5).

'Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging, bekend worden bij God' (Filipp. 4:6). Zo dan, ofschoon de Heere Jezus onze noden en begeerten reeds volmaakt weet, zo vraagt Hij ons nochtans: 'Wat wilt gij dat Ik u doen zal?'

► wordt vervolgd

Deze driedelige artikelenreeks biedt een beknopte samenvatting van "Hoopvol afhankelijk", een handreiking voor het verslavingspastoraat. Deze uitgave werd aan het begin van het nieuwe kerkelijke seizoen door DMZ aangeboden aan alle ambtsdragers. De Vluchtheuvel en de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten leverden hierbij een wezenlijke bijdrage.

Hebt u vragen over verslaving of behoefte aan hulp? Neem dan contact op via info@stichtingdevluchtheuvel.nl of bel 0113-213098.

Dichterbij dan we denken

Lisanne Voorwinden (De Vluchtheuvel)

Pieter Avé (Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten)

Daar gaat hij, de bus in voor tien weken kliniek. Ons lieve kind. Dezelfde die we 17 jaar geleden uit Gods hand ontvingen, waar we zo innig verblijd mee waren. En nu? Nu gaat hij als een verslaafde jongere tien weken het huis uit om af te kicken. Tranen stromen over onze wangen als de bus achter het gebouw verdwijnt. 'Waarom Heere, waarom?'

Verslaving. Een beladen woord dat ongemak veroorzaakt. Dat komt bij u in de gemeente toch niet voor? En als het er al is, dan moeten we het er maar niet te veel over hebben. Is deze reactie herkenbaar voor u? Verslavingen zijn dichterbij dan u denkt.

Uit het onderzoek 'Ook onder ons – een onderzoek naar verslaving in de gereformeerde gezindte' (2019) blijkt dat minimaal één op de vijf gezinnen te maken heeft met verslaving. Laat dit even tot u doordringen. Om hoeveel gezinnen gaat het dan in uw gemeente?

Om wat voor soorten verslaving gaat het? Uit onderzoek blijkt dat 'onze' opgroeiende jongens (veel) meer alcohol drinken dan volwassen

mannen. Van de jonge mannelijke drinkers (18+) valt maar liefst 13 procent in de categorie zware drinkers (minstens zes glazen op één dag). Maar ook 7 procent van de ouderen gebruikt wekelijks zoveel alcohol.

Ook onder ons

Kent u misschien iemand die verslaafd is aan pornografie? Dan is hij of zij niet de enige. Onderzoek toont aan dat meer dan 90 procent van de mannen en ongeveer 65 procent van de vrouwen ooit in aanraking is gekomen met pornografie – door te kijken, gekeken te hebben of ermee geconfronteerd te zijn. Dat betekent niet direct een verslaving, maar de kans erop is aanzienlijk. Zeker jongeren kunnen erin verstrengeld raken. En hoe staat het met drugs?

‘Nee’, zegt u, ‘dát komt echt niet voor in onze gemeente. Dat is zo iets werelds, ik geloof toch dat we daar bewaard voor blijven’. Lees dan de inleiding nog eens: het gebeurt. Echt.

Deze gegevens laten zien dat er ook binnen gezinnen in onze gemeenten een worsteling gaande is met verschillende vormen van verslaving.

Verslaafd

Wanneer is iets een verslaving?

Je kunt verslaving zien als onmatigheid, mateloosheid, dwang, onvrijheid. Je kunt het ook zien als een uit de hand gelopen, hardnekkige gewoonte, een patroon dat je niet meer zo snel verandert.

Met een gewoonte op zichzelf is niets mis. Gewoonten maken ons leven een stuk gemakkelijker (denk aan fietsen, tandenpoetsen, enzovoort). Maar het wordt anders als een gewoonte die schadelijk is voor onze lichamelijke, psychische en geestelijke gezondheid, een bepalende rol krijgt in ons leven én in de manier waarop we met problemen omgaan. Denk hierbij aan het gebruik van alcohol, tabak

en drugs, maar ook aan gokken of gamen, porno of drugs. Zulke gewoonten moet je actief bestrijden. Doe je dat niet, dan krijgen ze een overheersende plaats in je leven. Dan steken ze op verschillende momenten in je leven vanzelf de kop op. Je neemt steeds meer risico's om je (negatieve) gewoonte in stand te houden. Tegen een dergelijk patroon ingaan, is lastig.

Gevolgen

Verslaving heeft ingrijpende gevolgen voor het leven van de verslaafde én diens omgeving. Zo zijn er vaak zowel directe als indirecte gevolgen voor de lichamelijke gezondheid: alcoholgebruik leidt bijvoorbeeld tot schade aan de nieren, lever en hersenen, terwijl een gameverslaving kan zorgen voor (sterk) verminderde lichamelijke activiteit.

Daarnaast verstoort een verslaving vaak de psychosociale ontwikkeling en het dagelijks functioneren. Omdat de verslaafde voortdurend bezig is met het bevredigen van zijn of haar verslavingsdrang, ontbreekt het aan wederkerigheid in relaties, wat een

negatieve invloed heeft op werk- of schoolprestaties. Dit kan leiden tot sociale isolatie.

Mentale instabiliteit, veroorzaakt door schuldgevoelens of de aanhoudende drang naar het verslavende middel of gedrag, kan ook zorgen voor hevige en onvoorspelbare emotionele uitingen van de verslaafde.

Hoop

De uitkomst van een verslaafd leven is voor elk mens herkenbaar: je bent niet zoals je zou willen en moeten zijn. Dit gaat vaak gepaard met gevoelens van schuld en schaamte, met de ervaring van leegte, gevangenschap en onvrijheid. Hier ligt een lijn met dat wat Paulus zegt in Romeinen 7:15: 'Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik'.

Bij verslaving leef je niet in 'sjalom' met jezelf, de ander en de wereld om je heen. En nog belangrijker: door verslaving is je leven niet zoals God het bedoeld heeft. Door verslaving is er juist sprake van ellende, dat is: uit-landig zijn. Bevrijding van verslaving begint daar waar iemand eerlijk de realiteit onder ogen durft te zien. De Spreukendichter zegt: 'Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekend en laat, zal barmhartigheid verkrijgen' (Spr. 28:13). ♦

Het volgende artikel gaat in op de vraag wat er bij verslaving gebeurt en waar het vandaan kan komen.

Om het thema verslaving bespreekbaar te maken, zijn er lesbrieven ontwikkeld voor catecheten, ouders, JV-leidinggevend en docenten. Interesse? Ga naar danielonline.nl/daniel/#17reinheid voor meer informatie.

► Een verslaving verstoort het dagelijks functioneren.

De staat en de straat

Eigenlijk begon de koning op Prinsjesdag met een bijzondere oproep, en wel aan de Staten-Generaal. Maar er zat ook een signaal in de troonrede voor alle burgers. Genoeg om over na te denken. En veel om voor te bidden.

P. Schalk, Veenendaal

Wat hoor je vaak de verzuchting dat het een rommeltje is in de politiek. En dat is waar. Niet alleen omdat het kabinet gevallen is en we op weg zijn naar verkiezingen, maar ook omdat de manier van omgaan met elkaar niet bepaald voorbeeldig is. In de troonrede kwam het allebei aan bod.

Schip van staat

Nadat de koning op zijn troon gezeten was, zocht hij zijn bril, zette die op en

begon hij de troonrede aldus: 'Leden van de Staten-Generaal, bij de start van dit parlementaire jaar geldt nog meer dan anders dat de polsstok van het regeringsbeleid niet verder reikt dan u toestaat. Het werk van het kabinet rust na de recente politieke ontwikkelingen immers op een zeldzaam smalle basis in beide Kamers van de Staten-Generaal. Het kabinet beseft terdege dat in de komende periode nauw overleg met u nodig zal zijn om

voldoende steun te verwerven en nog resultaten te kunnen boeken'. Einde citaat, maar het zegt wel heel veel. Inderdaad zijn er met de huidige samenstelling van het kabinet van VVD en BBB nog maar 32 van de 150 zetels over. Om een wet aan te nemen, zijn er wel 76 zetels nodig, de helft plus 1. Dat zijn er dus 44 te weinig. Dat maakt het heel lastig. Wat het nog lastiger maakt, is de manier van omgaan met elkaar. Kamerleden gunnen elkaar het licht in de ogen niet, zo lijkt het. En de manier waarop soms tegen ministers en staatssecretarissen wordt tekeergegaan, lijkt nergens op. Respectloos! En dat gedrag wordt gemakkelijk nagedaan, ook in de samenleving.

Burgers op straat

Iets verderop in zijn troonrede wees de koning erop dat regering en Staten-Generaal een verschillende rol hebben, maar dat ze een gedeelde verantwoordelijkheid hebben ten opzichte van de samenleving. En toen kwam er een signaal dat we als burgers wel goed in de oren mogen knopen. De koning sprak: 'Helaas lijken in Nederland mensen steeds vaker tegenover elkaar te staan, op straat, online, op universiteiten en niet in de laatste plaats ook in Den Haag. Met uitgesproken opvattingen, voor of tegen, zwart of wit. Alsof het gelijk van de één automatisch het ongelijk inhoudt van de ander, terwijl de maatschappelijke werkelijkheid bijna altijd oneindig veel complexer is dan dat'.

Einde citaat, maar ook dit roept veel gedachten op. Helaas bleek enkele dagen later waar zulke uitgesproken opvattingen toe kunnen leiden met de chaos die ontstond op en rond het Malieveld bij de demonstratie tegen het asielbeleid. En zeker, ongetwijfeld zal na onderzoek blijken dat hier relschoppers op af waren gekomen. Dat gebeurt steeds vaker. De rellen in de coronaperiode waren de voorbode daarvan. Vervolgens werd dat ook nog eens zichtbaar bij demonstraties van Extinction Rebellion en op de universiteiten. Maar ook zonder relschoppers gaat het van dik hout zaagt men planken.

Hoe nu verder?

Het schip van staat is op drift, en de

► In de troonrede gaf de koning ook een signaal af voor alle burgers.

burgers van Nederland slaan op hol. Ten diepste is dat niet verwonderlijk. Als je uitgaat van je eigen gelijk, als je zelf de maat der dingen bent, dan heb je geen oog voor de ander. En zeker als er geen gezamenlijke basis is.

Nederland was ooit een land met een christelijke achtergrond. Toen Thorbecke de Grondwet herzag, in 1848, had een groot deel van de bevolking een christelijke achtergrond. Inmiddels zijn er diverse grondwetswijzigingen geweest, terwijl ook de samenstelling van de bevolking heel anders is geworden. Religie is grotendeels uit het publieke domein verdwenen.

Hoog tijd voor verkiezingen, om uw stem te laten horen!

En het is zeker geen bepalende factor meer voor politieke keuzes. Dat blijkt in deze demissionaire periode wel. Binnen enkele weken kregen we te maken met ingrijpende thema's waar de Tweede Kamer zomaar mee instemde: de conversiewet die problemen kan veroorzaken op scholen en in het pastoraat, de ruimte voor embryoselectie waarbij beginnend leven wordt vernietigd. En niet te vergeten de nieuwe poging om abortus tot een mensenrecht te maken. Het is ten hemel schreiend! Hoog tijd voor verkiezingen, om uw stem te laten horen!

Slot troonrede

En toch nog even terug naar de koning. Al zo lang deze koning de troonrede mag uitspreken, is de laatste zin gelijk gebleven. En die slotzin geeft de richting aan. 'U mag zich in uw belangrijke werk gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden'. Wat een slotzin! Alle leden van de Staten-Generaal worden daarbij ingesloten. En er klinkt een oproep in door voor alle burgers: bidden! ♦

Verbondsvernieuwing te Gilgal

ds. C. Sonneveld, Poederroijen

Te dien tijde sprak de HEERE tot Jozua: Maak u stenen messen, en besnijd wederom de kinderen Israëls. (...) Terwijl de kinderen Israëls te Gilgal gelegd waren, zo hielden zij pascha.

Jozua 5:2a en 10a

Het volk is over de Jordaan getrokken. Wat nu? Jericho ligt vlakbij. Gaat men onmiddellijk tot de aanval over? Nee, de Heere wil iets anders. Eerst moeten de besnijdenis en het pascha plaatsvinden. Kortom, Gods verbond zal worden vernieuwd.

Besnijdenis

Is dat geen tijdverlies? En wordt het volk zo niet kwetsbaar voor de vijand? Toch kán het. De vrees heeft toegeslagen bij de Kanaänieten (vers 1). Het kan dus en het moet. Bijna 40 jaar lang was er geen man meer besneden, ondanks het bevel van Genesis 17. Was men 'gewoon' nalatig geweest? Nee, de oorzaak lag in het ongeloof (Num. 14:23). Dat ongeloof had twee gevolgen. Alle Israëlieten van 20 jaar en ouder moesten sterven in de woestijn. En in de tweede plaats: de besnijdenis werd van Hogerhand stopgezet! Het sacrament mócht niet meer worden bediend. Ook de kinderen moesten eronder lijden (Num. 14:33). Al trok de Heere Zich niet geheel terug van het volk (denk aan het manna, de tabernakel en de offerdienst), het verbondsteken werd hun voorlopig onthouden. Hoe ingrijpend is dat! Stel eens dat de Heere zo met óns handelde... Dan zou er geen kind meer gedoopt kunnen worden. Ook wij zijn immers verbondsbrekers, zelfs van de baarmoeder af. Maar nu het wonder van Jozua 5: het sacrament mag weer bediend worden! Het volk wordt in Gods gunst hersteld en de 'de smaad van Egypte' wordt afgewenteld (vers 9).

Wat zal dát geweest zijn! Er vindt als het ware een massale doopdienst plaats. Voordat de strijd ontbrandt, betoont de Heere eerst Zijn goedheid. Tot sterkte in de strijd!

Pascha

Na de besnijdenis wordt ook het pascha weer bediend. Bij het bloed van het lam overdenkt een schuldverslagen volk het lijden van Christus. Er is een zoete gemeenschap met elkaar en de Heere is in het midden. Nee, het was bepaald geen tijdverlies dat men een aantal dagen in de vlakte van de Jordaan moest blijven. Misschien is dit wel de beste tijd voor het volk geweest in heel het Oude Testament, vergelijkbaar met de tijd kort na Pinksteren (Hand. 2:41-42). Na dit Paasfeest eet men van het overjarig koren en houdt het manna op te vallen (vers 11-12). Veertig jaar lang was het volk met manna verzadigd. Nu hoeft dat niet meer. De Heere blijft echter voor de Zijnen zorgen. Dat doet Hij ook nu nog. Hij schenkt het levende Manna, het Brood Dat uit de hemel is nedergedaald (Joh. 6:32-35). Dat Manna is te vinden in Gods Woord en wordt toegepast door Zijn Heilige Geest. Het wordt in het bijzonder genoten aan het Heilig Avondmaal, de dis des verbonds. Op de kracht van die spijze kunnen Gods kinderen weer verder. Totdat ze eenmaal in het Kanaän der ruste komen. 'Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het Manna Dat verborgen is' (Openb. 2:17m). ♦

► wordt vervolgd

Frankrijk in beroering

W. Fieret, Leerdam

Veel mensen gaan in de zomervakantie naar het zuiden van Frankrijk. Ze passeren bij Lille de grens tussen België en Frankrijk. Ruim een uur later is een van de mooie Picardische steden in beeld, namelijk Noyon.

Midden in de zomer van 1509 wordt in Noyon in het gezin van Gérard Cauvin een zoontje geboren. Vader Gérard en moeder Jeanne geven hun kind de naam Jean. Later is hij bekend geworden onder de naam Johannes Calvijn. In de zogenoemde Reformatiemaand oktober besteden we in vijf artikelen aandacht aan deze reformator. Vader Gérard werkt in dienst van de bisschop. Hij heeft daarnaast een aantal administratieve taken op kerkelijk gebied. Jean gaat naar de jongensschool die bij het domkapittel in Noyon behoort. Vader wil dat zijn zoon priester wordt. Hij krijgt een soort studiebeurs. Die bestaat uit het vierde deel van het loon van een kapelaan. Uiteraard verricht de jonge Jean zelf niet het werk dat bij dat ambt behoort. Een geestelijke doet dat voor een laag loon. Het andere deel is bestemd voor de studie van Jean. Later ontvangt Jean of zijn vader op die manier nog twee keer inkomsten. Zoiets gebeurt in die tijd wel vaker. Iemand doet het kerkelijke werk en een ander strijkt het geld op. Prof. Selderhuis beschrijft in zijn biografie over Calvijn het onbedoelde gevolg van deze destijds legale constructie als volgt: 'Zo zorgde moeder kerk dat de jongen kon studeren en zich later van haar kon verwijderen'.

Naar Parijs

Als Jean 14 jaar is, gaat hij voor verdere studie naar de hoofdstad Parijs. In dezelfde tijd als Jean in die stad aankomt, vindt daar een aangrijpende gebeurtenis plaats. De augustijner

monnik Jean Vallières wordt levend verbrand. Hij wordt verdacht van lutherse sympathieën. Dat zijn ketterse ideeën en daarom heeft hij volgens zijn rooms-katholieke rechters de wrede vuurdood verdiend. Het vonnis wordt voltrokken op 8 augustus 1523.

Deze afschuwelijke gebeurtenis laat zien dat er in die tijd in Frankrijk op godsdienstig gebied heel wat aan de hand is. De belangrijkste verandering is dat mensen zelf de Bijbel gaan lezen en onderzoeken. Het is bekend dat een kring rondom de theoloog en taalgeleerde Jacques Lefèvre d'Étaples zich daarmee bezighoudt. Zelfs de bisschop van het bisdom Meaux maakt deel uit van deze groep. Guillaume Farèl, de man die later in het leven van Calvijn een belangrijke rol zal krijgen, hoort er eveneens bij. Deze mensen hebben allen moeite met verkeerde gebruiken in de overheersende rooms-katholieke kerk.

Met name de aflaathandel en de daarmee verbonden biechtpraktijk roepen steeds meer verzet op. De veront-rusten streven naar een hervorming binnen de kerk zelf. De jonge Jean Cauvin leeft dus in een beweging tijd.

Invloed van hervormingsgezinden

Inmiddels doet zich in het leven van Jean een grote verandering voor. Vader Gérard krijgt onenigheid met de geestelijken van het kapittel van Noyon. Daarom geeft hij zijn zoon het advies om te stoppen met de studie theologie en die in de rechten op te nemen. Jean gehoorzaamt. In zijn commentaar op de Psalmen schrijft Calvijn later dat zijn vader tot dit advies was gekomen door het conflict én de veronderstelling dat hij als afgestudeerde jurist meer mogelijkheden voor een succesvolle carrière zal hebben. In verband met deze nieuwe studiekeuze, verhuist Jean naar Orleans. Daar krijgt hij onder meer college in het Grieks van professor Melchior Wolmar. Deze geleerde heeft sympathie voor denkbeelden van Luther. Mede door zijn onderwijs verwerft Jean grondige kennis van het Grieks en van de klassieken. In Orleans komt de jonge student intensief in aanraking met het nieuwe denken. In 1529 verwisselt hij samen met enkele vrienden Orleans voor Bourges. Later schreef Calvijn in zijn commentaar op de Psalmen over deze veranderingen dat God hem in Zijn voorzienigheid de teugel heeft doen wenden in een andere richting¹. Volgende week hopen we over die andere richting te lezen. ♦

¹ Commentaar Psalmen, V

Leren van een enquête

Redactie De Saambinder

‘We hopen dat we dit blad nog vele jaren kunnen lezen’. Deze zin is van één van onze lezers. De zin was als persoonlijke opmerking geschreven onder een lezersonderzoek.

Achterliggende zomermaanden is deze enquête gehouden. In dit artikel willen we als redactie iets vertellen van het waarom en hoe.

We maken ons blad voor onze abonnees. De abonneelijken tonen hun adressen; ze wonen van Oostburg tot Groningen. Hun leeftijden lopen uiteen van jong tot oud. Evenzo verschillen ook de leefomstandigheden. Maar wat weten we precies van hen? Hoe waarderen zij ons blad? Zijn er zaken waar de redactie zijn winst mee zou kunnen doen?

‘We hopen dat we dit blad nog vele jaren kunnen lezen’

De lezersenquête is uitgezet in samenwerking met onze huisdrukker Verloop. Via een tweetal oproepen zijn de Saambinderlezers uitgenodigd deze digitaal in te vullen. Aan deze oproep gaven 1.492 lezers gehoor; 70 van hen zijn (nog) geen abonnee. De spreiding over de kaart laat precies de verdeling over de Biblebelt zien. Deze gegevens geven vertrouwen dat de enquête ons iets zal zeggen over wie onze lezers zijn en wat ze van ons blad vinden.

Jonge aanwas

Belangrijke vraag betreft de leeftijdsopbouw. Net iets meer dan de helft

van de respondenten is beneden de 50 jaar. Het aantal lezers van onder de 30 jaar die de enquête invulden, vormde een vergelijkbare groep met die van 70+, beide zo’n 10% op het geheel. Deze cijfers laten een gezonde verdeling tussen jong en oud zien. Maar jonge aanwas is van harte welkom! Dit zal zeker een plaats krijgen in onze plannen.

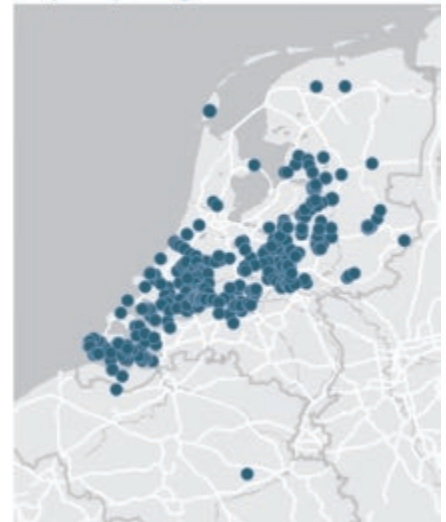
We hebben de respondenten ook gevraagd om op de verschillende rubrieken te reageren. Hieruit bleek een hoge mate van tevredenheid. Per rubriek zijn deze beoordelingen ongeveer hetzelfde. De grote nadruk op Bijbelse onderwerpen wordt gewaardeerd. Ook is er waardering als bronnen uit onze rijke traditie aan het woord komen. Ten aanzien van de meer actuele rubrieken geldt de waardering niet minder. Uit de daarbij gegeven reacties maken we op dat duidelijkheid in argumentatie en stellingname wordt gewaardeerd.

Aagtekerke en Zwolle

Onze gemeenteleden wonen van Aagtekerke tot Zwolle. In die (alfabetische) volgorde sieren de kerken de omslag van De Saambinder. We kiezen daarvoor om zo de verbondenheid met al deze plaatselijke gemeenten tot uitdrukking te brengen. Met ingang van dit nummer start een nieuwe ronde. In de nieuwe serie zijn de foto’s genomen uit de lucht. Met dank aan de ongeveer 80 dronepiloten die zich daarvoor graag belangeloos hebben ingezet!

Als illustratie bij dit artikel staat de reactie van één van onze lezers: ‘We

Respons per regio

Aantal respondenten

1492

Geslacht van respondenten

Leest met gezin

hopen dat we dit blad nog vele jaren kunnen lezen’. Zo hebben we er nog 1.495 ontvangen. We hebben ze alle gelezen en hopen er onze winst mee te doen. De bestudering van de enquête maakte duidelijk dat ons blad een grote plaats in ons kerkelijk leven mag innemen. Om zuinig op te zijn! Met dankbaarheid mogen we opmerken dat ons abonneeaantal is gestegen van 17.000 in 2001 tot 21.250 nu. We hopen dat deze lijn zich mag voortzetten.

Ons kerkelijk blad wil de inhoud en de leiding vanuit Gods Woord bij onze gemeenteleden brengen. De wekelijkse verschijning en het informatieve karakter helpen daarbij. Het is onze begeerte om dit alles te doen in biddende afhankelijkheid van de Heere en op een samenbindende manier. Inderdaad, onze naam blijft dat zeggen. ♦

De Cock en Kersten

ds. J.J. Hoogerbrug, Krimpen aan den IJssel

Hendrik de Cock, de bekende voorman van de Afscheiding, bracht een heruitgave van Faukeels "Kort Begrip" op de markt. Hij schreef daarvoor een voorrede waarin hij het volgende commentaar levert op al die catechisatieboekjes die in zijn tijd waren verschenen.

'Een van de pesten onzer kerk is de menigte en verscheidenheid der vraagboekjes, welk kwaad ik door de uitgave van dit boekje nog schijne te vermeerderen, hoewel ik het tegendeel wensch. Ik ben er weleens bij bepaald, en ik geloof het ook, dat zelfs de geloofshelden onzes Vaderlands, zoo als Hellenbroek, Lampe, Alberthoma, Francken en anderen door het uitgeven hunner vraagboekjes, geen nut maar schade aan de kerk gedaan hebben. Niet dat ik hunne vraagboekjes afkeur, die alleszints op de waarheid gegrond zijn, maar de kerk had er geene behoefte aan, omdat na de doorluchtige Dordsche Synode dit klein Kort Begrip (...) algemeen goedgekeurd is, gelijk het ook zeker wel een gouden kleinood genoemd mag worden. (...) Maar wat het voornaamste is, dat daardoor eene menigte

vraagboekjes in het licht zijn verschenen die, in plaats van de waarheid meer op te helderen, die meer verdonkerd hebben, ja velen die waarheid geheel en al verkeerd en verwrongen voorstellende'. Tot zover De Cock.

Ds. G.H. Kersten

Ook ds. G.H. Kersten was een warm voorstander van het "Kort Begrip" van Faukeel en zorgde in 1929 voor een heruitgave ervan. Uit het Voorwoord wordt duidelijk dat ds. Kersten daar een theologische en een pedagogische reden voor had: 'De ervaring heeft mij de geschiktheid getoond van Kort Begrip. Vanwege de zuiverheid der leer beveelt het vraagboekje zichzelf aan' (theologisch). Even verderop merkt ds. Kersten op: 'De twaalf lesjes maken het mogelijk enkele malen te herhalen en juist die herhaling is

den catechisanten zeer van node. In afwisseling met Hellenbroek, en voor de catechisanten die zich ter belijdenis voorbereiden, beveel ik Kort Begrip ten zeerste aan' (pedagogisch). Ds. Kersten benoemde zelfs een dubbele pedagogische reden: herhaling en afwisseling zijn op de catechisatie beide nodig. In onze vluchtige tijd is die opmerking de aandacht meer dan waard.

In 1940 liet ds. Kersten een grondige uitleg van het "Kort Begrip" verschijnen, zijn bekende boekje: "Korte lessen over Kort Begrip".

Op veel plaatsen in ons land kreeg het oude ideaal weer gestalte en werden kinderen en jonge mensen binnen de drieslag gezin, school en kerk in de leer van de Catechismus onderwezen. Dat is een voorrecht dat wij nooit voldoende kunnen waarderen.

Desondanks mag de vraag gesteld worden of een reformatie van de catechese onder ons niet nodig is. Onder onze jongeren heerst een bedroevende leercultuur. Dat baart ons grote zorgen. De profeet Hoséa zei op Gods bevel tegen Israël: 'Want de HEERE heeft een twist met de inwoners des lands, omdat er geen (...) kennis Gods in het land is' (Hos. 4:1). De Heere Zelf zei: 'Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik ook u verworpen' (Hos. 4:6).

Had voorzitter Bogerman misschien toch een punt toen hij tijdens zijn redevoering over de reformatie van de catechese de Dordtse synodeleden onder ogen bracht dat het verzuim van kennisoverdracht het ongenoegen des Heeren over de kerk zou oproepen?

Zaligmakende kennis

Natuurlijk, Hoséa had het over zaligmakende kennis. Hoe komen wij en onze kinderen nu aan die zaligmakende kennis van God? Zacharias Ursinus legt ons op de eerst bladzijden van "Het Schatboek" (zijn commentaar op de Heidelbergse Catechismus) uit dat de leer leidt tot troost. Wie de leer niet kent, zal ook de troost nooit kennen. De Heere werkt door middel van de leer der zaligheid de troost der zaligheid. En om die reden mag het leren van vragen uit of over de Catechismus door gezin, school en kerk nooit worden prijsgegeven. ♦

▶ Hoe komen wij en onze kinderen aan de zaligmakende kennis van God? ♦

▶ slot

Een psalm, een lied, of allebei

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

In de Nederlandse Gereformeerden Kerken worden minder psalmen en meer (opwekkings)liederen gezongen, zo concludeerde theologiestudent Johannes van der Heide. Dat is in het licht van de voorgeschiedenis van het kerkverband opmerkelijk. Hoe kwam het zo ver? En wat zegt dat ons?

De Nederlandse Gereformeerden Kerken zijn de fusiekerk van de vroegere Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Nederlands Gereformeerden Kerken. Met de fusie, in 2023, werd de eerdere scheuring in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) hersteld. Eind jaren zestig kwam een meer vooruitstrevend deel buiten het kerkverband te staan. De vrijgemaakten zelf werden in deze eeuw steeds moderner. Zo groeiden ze toe naar het afgescheiden deel. Een fusie was een logisch gevolg van dit alles.

Modern

De Nederlandse Gereformeerden Kerken zijn inmiddels een modern kerkverband, waarin bijvoorbeeld vrouwen in alle ambten mogen dienen. Ook praktiserende homo's zijn welkom, aan het Avondmaal en in het ambt.

Hoe konden de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) zich zo ontwikkelen? En wat heeft dat te maken met het onderwerp van deze artikelen, het zingen van opwekkingsliederen?

De vrijgemaakten vormden jarenlang een kerk waarin het Schriftgezag hoog stond. Ditzelfde gold voor Calvijn en de belijdenisgeschriften. Het ging wel hand in hand met een verbondsbeschouwing die de onze niet is. Vanuit een heel ruime verbondsoptvatting wordt de hele

gemeente gezien als gelovigen, samen op reis naar de hemelstad. Zeker, er werd, vooral in vroeger jaren, gewaarschuwd tegen verbondsbreuk, maar de overheersende lijn was een gelovige, avondmaalsvierende gemeente.

Onvrede

In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw groeide onderhuids onvrede in de vrijgemaakte kerken. Het richtte zich vooral op een geloofsbeleving die voor velen te veel op het verstand was gericht. De nadruk op het belijden van de zuivere leer leidde er volgens een nieuwe generatie toe dat er tekort werd gedaan aan het gevoel en de emoties.

En hiermee was een goede voedingsbodem ontstaan voor de vraag naar opwekkingsliederen! Immers, deze evangelische liederen gaan ook zonder meer uit van gelovige mensen. Tegelijkertijd ademen ze gevoel en emotie. Het is te begrijpen dat zulke liederen ingang vonden in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Ondertussen gaf dat een hele worsteling. Kerkenraden en kerkelijke vergaderingen voelden namelijk goed aan dat het niet alleen ging om de ene vraag naar een bepaald lied, maar om een hele geloofsleer die erin mee komt. Daar kwam de vraag bij wie bepaalt wat in een plaatselijke gemeente wordt gezongen. Is de gemeente daar vrij in, of

gelden gezamenlijke afspraken die je kunt vinden in een kerkorde? Als de persoonlijke geloofsbeleving in het middelpunt komt te staan, worden kerkelijke afspraken niet zo belangrijk gevonden. 'Als wij toch voelen dat we deze liederen mogen zingen, wat heeft een landelijke synode daarover te zeggen?'

Leiding

De Generale Synode van de vrijgemaakte kerken probeerde lange tijd leiding te geven aan de gemeentezang. Al in 1983 stelde de synode een studiedeputaatschap in. De synode van 2002 gaf na een lange discussie aan plaatselijke gemeenten meer vrijheid om de liturgie naar eigen inzicht in te vullen. In 2008 vond de synode het belangrijk om een aantal opwekkingsliederen –die toch al gezongen werden– te toetsen op 'Schriftuurlijkheid'. Deputaten kerkmuziek moesten er vooral op letten dat de mens met zijn vroomheid niet in het middelpunt zou staan en dat er geen onbijbelse, remonstrantse invloeden in de liederen stonden.

De discussie sleepte zich nog jaren voort, totdat de synode van 2014 aan de plaatselijke gemeenten groen licht gaf om te zingen wat ze zelf verantwoord vinden. In de praktijk betekende dit een stimulans om nog meer opwekkingsliederen te gaan zingen, zo blijkt uit de scriptie van Johannes van der Heide.

Een predikant zag de populariteit van de opwekkingsliederen als het 'puntje van de ijsberg' van openheid voor het evangelische denken. De optimistische sfeer in de opwekkingsliederen is volgens hem een andere dan de Bijbelse kruistheologie. Volgens musicus J. Smelik ademt tweederde van de opwekkingsliederen een sfeer van overwinning en triomf. Hij nam het de synode ook kwalijk dat deze de norm had aangepast aan de behoefte op het grondvlak van de kerken. Is dat een Bijbelse manier van leidinggeven?

De les voor ons? Die houden we nog even tegood. ♦

► wordt vervolgd

Kerkenwerk wereldwijd

Namens het moderamen, ds. H.A. van Zetten

Donderdagmiddag 11 september. Belangstellende bezoekers van de synode en afgevaardigden voelen zich welkom. Daar zorgen de harde werkers van de catering wel voor! Tijdens koffiepauzes en de maaltijd doen zij hun werk met zichtbaar plezier. Voor sommigen is zo'n synode een ware reünie. Maar de bel klinkt onverbiddelijk en het orgel lokt ons de kerkzaal weer in. De middagpauze is voorbij, het werk gaat verder.

Militairen

Diverse instructies (doorgestuurde vragen en voorstellen vanuit Particuliere Synoden) komen aan de orde. Een ervan gaat over de vraag of het goed zou zijn om een werkgroep voor militairen in het leven te roepen, nu Defensie actief extra personeel werft. Hiernaar wordt onderzoek gedaan.

Israël

Omdat de preses van de synode, ds. A. Schot, tijdens de verslagperiode voorzitter was van het Deputaatschap Israël, neemt de tweede voorzitter, ds. S. Maljaars, de leiding van de vergadering over. Het werk onder het nageslacht van Abraham, Izak en Jakob heeft zijn voortgang, al waren er in de achterliggende jaren tal van beperkingen vanwege de oorlogen in Israël/Gaza en Rusland/Oekraïne. De pioniersfase van het deputaatschap Israël is afgesloten. De deputaten gaan zich minder richten op de uitvoering en meer op beleid en aansturing. Men wil het netwerk aan contacten in Israël uitbouwen.

Nazareth

Gememoreerd wordt dat ds. M.L. Dekker het beroep van de gemeente

Berkenwoude aangenomen heeft. Zijn taak in Nazareth is overgenomen met de bevestiging van ds. Ben Dayan. De jonge gemeente gaat door een heel proces van vorming heen. De gemeente in Galiléa is zelfstandig ten opzichte van ons kerkverband. Wel is het de wens van het Deputaatschap en van de gemeente Nechama dat de verbondenheid blijft en gestalte krijgt in wederzijds contact, onderwijzing en steun.

Nederland/België, Oost-Europa

In Antwerpen bleken de deuren van de orthodoxe joodse gemeenschap potdicht te zitten. Het deputaatschap probeert nu op andere plaatsen contacten te leggen. Dit werk vraagt een lange adem en bovenal vurig gebed om de werking van Gods Geest. In Moldavië heeft het gaarkeukenwerk aantrekkingskracht. De mensen komen op de gezamenlijke maaltijden af en beluisteren dan een meditatie vanuit Gods Woord.

Antisemitisme

Het deputaatschap wil inzetten op bestrijding van het antisemitisme. Het lijkt ook in eigen kring nodig. Het beeld dat veel media schetsen

is eenzijdig. In alle emoties over de oorlog met Gaza kan de mening over de politiek zomaar een impuls geven aan een onjuiste visie op het Joodse volk. Dat is erg gevaarlijk, want zo wordt een voedingsbodem gecreëerd voor antisemitisme.

Noord-Amerika

Ds. P. Kleijer (Lethbridge, Canada) vertelt iets over de kerk in Bolivia, die voortgekomen is uit zendingswerk vanuit de Netherlands Reformed Congregations in Noord-Amerika (VS en Canada). In Bolivia dient nu een predikant die uit de zendingsgemeente is voortgekomen. Nu lijkt zich een mogelijkheid voor zendingswerk in Peru te openen.

Wat betreft het werk onder het Joodse volk vertelt hij dat de NRC de stichting 'Ezra for Israel' heeft omgezet naar een deputaatschap, dat nauw samenwerkt met ons Deputaatschap voor Israël.

Kerk en overheid

Ds. F. Mulder, voorzitter van het deputaatschap Kerk en overheid, schetst hoe Nederland een zeer seculier land geworden is. De individuele vrijheden gaan meer en meer botsen met de vrijheid van godsdienst. Ons volk raakt vervreemd van God, Zijn Woord en de kerk. Vervreemding kan leiden tot verdrukking. Wij kunnen vervreemding proberen tegen te gaan door zichtbaarder te zijn voor onze naasten. Hoe gastvrij zijn wij bijvoorbeeld? Een Bijbelse opdracht!

De toegenomen geopolitieke instabiliteit vraagt om doordenking van aspecten rond weerbaarheid in en om het kerkgebouw. Er zijn hemeltergende zonden; we roepen als land en volk Gods oordelen over ons af. Het gebed voor de overheid blijft tegelijk een Bijbelse opdracht.

Bijbelverspreiding

Voorzitter ds. G. Clements geeft een boeiend inkijkje in het werk van het deputaatschap Bijbelverspreiding. Dit houdt twee-jaarlijks conferenties in Ghana en India. Theologische werken worden in zeventien talen digitaal verspreid, via honderdduizenden downloads, ook in gebieden waar zending bedrijven ronduit gevaarlijk is. De Heere moge dit werk zegenen tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. ♦

150 Psalmvoorspelen Martien de Vos

uitg. Inventione; 160 blz., € 39,95.

Onlangs verscheen van de hand van Martien de Vos, organist van onze gemeente te Ooltgensplaat, een bundel korte voorspelen voor alle Psalmen en de door de Dordtse Kerkorde toegestane 'Enige gezangen'. Het doel ervan is om gebruikt te worden in de eredienst, om de kerkgangers op te leiden met indruk de Psalmen Davids te zingen. Dat is een verheven initiatief.

Mogelijk dat u zich afvraagt: Is dit iets voor De Saambinder, een recensie van een muziekbundel? Is dit iets voor een predikant? Dat vraagt inderdaad om enige uitleg. Onze organisten hebben immers een eigen vereniging met een eigen tijdschrift, waarin muziekbundels door vakgenoten gerecenseerd worden. En niet alle lezers van De Saambinder zijn per se geïnteresseerd in orgelspel. Dat is waar, maar zijn alle lezers van De Saambinder niet betrokken op de gemeentezang? Iedere kerkganger ervaart het verschil of er een organist achter de klavieren zit die een gemeente weet te laten zingen, of dat er op het orgel maar wat aangerommeld wordt, om nog maar te zwijgen van organisten die 't liefst zichzelf willen dienen. Het maakt veel uit of er in de eredienst harten gaande gemaakt worden door de wijze waarop de Psalmen ingeleid worden.

Het orgelspel in de kerkdienst en de begeleiding van de gemeentezang gaan de hele gemeente aan. Als er dan een jonge beroepsorganist uit ons midden is, die zich geroepen weet om onze samenhang te dienen en alle Psalmen van een kort voorspel te voorzien, dan is dat verblijdend en reden om daar aandacht aan te schenken. En het geeft ons tegelijkertijd een moment van bezinning rondom het kerkelijke orgelspel.

De componist heeft zichzelf vooraf een aantal beperkingen en randvoorwaarden opgelegd. Een aantal daarvan wil ik noemen. Alle voorspelen dienen korter te zijn dan een minuut, óf op één pagina te passen. Ze dienen afwisselend in muziekstijl te zijn, kwalitatief hoogwaardig en

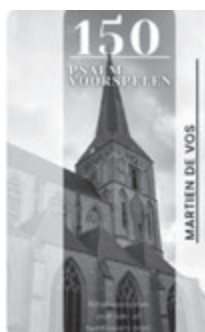
muzikaal verantwoord te zijn. De melodie van de Psalm moet voor de niet-muzikaal geschoolde kerkganger te herkennen zijn. En de voorspelen dienen een moeilijkheidsgraad te hebben die voor de gemiddelde organist beslist haalbaar zou moeten zijn. Ofwel, de voorspelen moeten eenvoudig en goed zijn, en bruikbaar voor de kerkdienst. Daar hebben niet alleen organisten behoefte aan. Daarmee worden alle gemeenteleden gediend. Voor een dergelijke benadering kunnen we dan ook grote waardering opbrengen. Zo zien we het graag in de eredienst.

Deze werkwijze is beslist niet beneden de waardigheid van een beroepsmusicus. Integendeel. De eisen die aan deze bundel zijn gesteld, zijn niet gemakkelijk, maar dienen wel een hoge opdracht. Al te vaak zien we helaas dat, zodra organisten aan een conservatoriumopleiding beginnen, ze de band met onze gemeenten en de onder ons gebruikelijke gemeentezang verliezen. Niet in de laatste plaats hebben ook onze kerkenraden daarin een verantwoordelijke en samenbindende taak.

In huiselijke kring hebben we de proef op de som genomen. We hebben willekeurig een aantal voorspelen gespeeld, waarbij de huisgenoten zonder aankondiging foutloos herkenden om welke Psalm het ging. De voorspelen hebben een eenvoudig notenbeeld. Ze zijn niet virtuoos of concertant, maar herkenbaar en inleidend op de (gemeente)zang. De componist heeft de gave om in enkele maten op een treffende manier het karakter van de Psalm weer te geven. Deze bundel laat daarbij zien dat kunde en creativiteit niet gebonden zijn aan een bepaalde muzikale stijl.

Deze veelzijdige bundel is een stimulans en een voorbeeld voor al onze organisten om zich blijvend te oefenen en te bezinnen op hun taak in de eredienst.

ds. G.P. van Nieuw Amerongen, Nijkerk

Kort & Bondig

In de maandelijkse rubriek Kort en Bondig presenteren de verschillende bonden en verenigingen zich.

Vereniging van Organisten Gereformeerde Gemeenten

Dertig jaar Cursus Kerkelijk Orgelspel

In september 1995 startte de Cursus Kerkelijk Orgelspel (CKO) van de Vereniging van Organisten van de Gereformeerde Gemeenten op de locatie 'Guido de Brès' te Rotterdam-IJsselmonde. De eerste jaren werden er op tien zaterdagochtenden niet minder dan zes of zeven vakken gedoceerd, zoals solfège, algemene muziektheorie, muziekgeschiedenis (toegespitst op kerkmuziek), gebruik kerkmodi, orgelgebruik (registratie) en last-but-not-least koraalspel. De cursus groeide uit tot een meerjarig vervolg met een CKO-1 t/m CKO-4 (dus vierjarig) en zelfs nog tot een CKO-5.

Deze cursussen van tien lange zaterdagochtenden in het winterseizoen waren voor velen een (te) zware belasting. Daarom is er vanaf 2019 voor een andere opzet gekozen: het geven van de modules Koraalspel-1, -2 en -3, waarbij alle aspecten van het begeleiden van de

gemeentezang aan de orde komen in vier bijeenkomsten. En dat bleek aan te slaan. De kern daarbij is ons motto: *Hoe vult u 's zondags het muzikale aspect van de eredienst in?*

Belangrijk is de bewustwording dat organisten een waardevolle schat uit het verleden hebben te koesteren, namelijk het Geneefse Psalter (melodieën uit 1550-1560). Dat vraagt kennis en gebruik van de karakteristieken van de melodie en de karakters

van die kerktoonsoorten. Dan speel je als voorspel geen nietszeggende stemmingstukjes die botsen met de psalmmelodie. Ook de koraalzetting moet voldoen aan bepaalde muzikale waarden, zoals de stemvoering. Kortom, alles wat een functionele begeleiding bevordert.

Het zou wenselijk zijn dat naast organisten ook predikanten en andere kerkenraadsleden van die aspecten zouden kennismaken. Alsook dat deze zaken bij de opleiding van predikanten (meer) aan de orde komen. Dat alles zou het functioneren van organisten en hun verhoudingen met kerkenraden en gemeenteleden ten goede komen, alsmede begaafd, jong opkomend talent bij onze gemeenten houden. ♦

Voor verdere info kunt u contact opnemen met de cursusleider en docent H.C. de Gelder via hcdege48@gmail.com

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Alblasserdam,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
te Bodegraven,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk;
te Drachten,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
te Emmeloord,
ds. H. Brons te Moerkapelle;
te Goes en Klaaswaal,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
te Gouda,
ds. A. Schot te Nunspeet;
te 's-Gravenzande en Zeist,
ds. J.B. Huisman te Ede;

te Groningen,
ds. M.H. Schot te Hendrik-Ido-Ambacht.

BEDANKT

voor Sioux Falls (South Dakota, VS),
ds. H. Hofman te Grand Rapids-Beckwith Avenue (Michigan, VS).

VERSLAG BEVESTIGING EN INTREDE DS. J. KROON TE LISSE

Woensdag 17 september was voor de gemeente van Lisse en voor kand. J. Kroon een bijzondere en vreugdevolle dag. De Heere schonk onze gemeente voor de zestiende keer een eigen herder en leraar. Op die dag werd kand. Kroon in het ambt van predikant bevestigd.

De bevestigingsdienst werd geleid door ds. A. Schot. Hij bediende het Woord vanuit Zacharia 11:4, met als thema: 'De profetie over de Herder en de kudde'. De aandachtspunten waren: De aanstelling van de Herder, de kudde van de Herder, en de opdracht van de Herder. Zacharia 11 is een aangrijpend hoofdstuk, dat begint met het oordeel: 'Huilt!' In het midden ervan klinkt de opdracht: 'Weid deze slachtschapen'. Het is de HEERE Zelf Die herders aanstelt. In de eerste plaats wijst dit op Christus, de goede Herder, maar ook op de profeet Zacharia. Slachtschapen zijn schapen die in gevaar verkeren, bestemd voor de slachtbank. Dit tekent ons aller beeld:

van nature hebben wij God verlaten en zijn wij in de macht van de vorst der duisternis. Maar juist in dat gevaar klinkt Gods opdracht: 'Weid!' Daarbij gebruikt de Herder de staven 'Liefelijkheid' en 'Samenbinders', die wijzen op de bediening van het genadeverbond en op de eenheid die de Heere werkt. De taak van de onderherder is heen te wijzen naar de goede Herder, Die Zijn leven gegeven heeft voor Zijn schapen. Aan de handoplegging namen deel: ds. A. Schot, ds. B. Labee, ds. D. de Wit, ds. P. Mulder, ouderling B.J. Grisnich en ouderling B. Kroon, de vader van de kandidaat.

In de avonddienst deed ds. Kroon intrede. Hij preekte vanuit Psalm 76:2-4, met als thema: 'De ware God'. De aandachtspunten waren: Wie Hem kennen, waar Hij woont, en wat Hij doet. In deze psalm dankt Asaf voor Gods genadige tegenwoordigheid. De Heere wil Zich bekendmaken, juist aan armen van geest. In Salem – dat vrede betekent – wil Hij wonen en vrede schenken.

DRONEFOTO'S OP DE OMSLAG

In de achterliggende maanden hebben zo'n tachtig vrijwilligers dronefoto's van onze kerkgebouwen gemaakt. Anderen hebben toegezegd dit in de komende tijd te zullen doen. We streven ernaar om met ingang van deze week de dronefoto's van de gemeenten in alfabetische volgorde op de omslag te plaatsen. Indien er echter (ver)bouwactiviteiten plaatsvinden, wachten we totdat die zijn afgerond. Er zijn echter ook plaatsen in ons land waar niet met een drone mag worden gevlogen, of waar dit alleen is toegestaan nadat er vergunning voor is verleend. Indien er geen toestemming wordt verkregen, plaatsen we van dat kerkgebouw een gewone exterieurfoto op de omslag.

Redactie De Saambinder

Binnen de stadsmuren is er vrede en veiligheid, daarbuiten dreigt gevaar. Daarom klonk de ernstige oproep om niet buiten te blijven staan. Want in Christus is er een fontein geopend tegen de zonde, en nog laat de Heere Zijn knechten uitgaan om te roepen: 'Vliedt de toekomstige toorn'.

Na de intredepreek volgden toespraken. Namens de classis Amsterdam en de Particuliere Synode Noord-West sprak ds. P. Mulder; namens het curatorium ds.

A. Schreuder; namens de Theologische School student D. de Jong; namens de plaatselijke kerken ds. N. Geertsema, en namens kerkenraad en gemeente van Lisse ouderling B.J. Grisnich.

Tot slot zong de gemeente ds. Kroon Psalm 72:3 en 11 toe. Daarna sprak ds. Kroon voor het eerst de zegen uit over de gemeente.

Kerkenraad Lisse

Berichten

AVONDEN VAN EEN HANDREIKING

Gouda - Op dinsdag 14 oktober (19.45 uur) houdt Vereniging Een Handreiking (regio Hart van Holland) een regioavond in Gouda over 'Naaste van iemand met Borderline'. Spreker is A. Hegger, klinisch psycholoog bij Eleos. Locatie: Graaf Jan van Nassauschool, Steijnpad 1 (voldoende p-gelegenheid). Er is een collectebus, waarbij ook gebruikgemaakt kan worden van een QR-code. Voor vragen: e-mail: regiohartvanholland@eenhandreiking.nl of tel. 06-15224806.

Nunspeet - Op donderdag 16 oktober (19.45 uur) is er in de Oenenburgkerk te Nunspeet (Vlierweg 79) een regioavond van Een Handreiking (afd. Veluwe) over de relatie tussen depressiviteit, angstgevoelens en online leven. Spreker: Dirk van Elzelingen.

Veenendaal - Op donderdag 16 oktober (19.30 uur) belegt Een Handreiking (regio Gelderse Vallei) een avond over 'Verlieservaring na een diagnose in de GGZ'. Locatie: Adventkerk, Veenendaal.

Spreker is Ada de Jong, GZ-psycholoog bij KOC. Naasten van psychisch zieken en overige belangstellenden zijn welkom.

AVOND OVER ROUW IN KATWIJK

Op woensdag 8 oktober (19.45 uur) is er in Katwijk een thema-avond over 'Wat rouw met je doet'. Spreker is ds. A.T. Vergunst. Locatie: Triumfatorkerk, Piet Heinlaan 7. Meer informatie op demorgensterkatwijk.nl/thema-avonden

ORANJEWANDELINGEN IN MIDDELBURG

Op 15 en 22 oktober worden in Middelburg wandelingen 'Oranje en Middelburg' gehouden van ongeveer 2 uur. Start: ingang station Middelburg om 14.00 uur (maximaal 12 personen). Vrijwillige bijdrage gevraagd voor de John Knox Foundation (reformatorisch onderwijs in Schotland). Aanmelding: h.weststrate2@kpnplanet.nl of tel. 06-31322267.

VERKOPINGEN

Barendrecht - Op zaterdag 11 oktober (10.00-14.00 uur) houdt de Geref. Gemeente te Barendrecht een verkoopdag. Locatie: Portus Groene Hart, Haarspitwei 11 in Barendrecht. De opbrengst is voor zending en evangelisatie en de verduurzaming van het kerkgebouw.

Berkenwoude - In de kerk van de Geref. Gemeente te Berkenwoude wordt op woensdag 8 oktober (9.00-14.30 en 18.30-20.00 uur) een verkoping gehouden van kinder- en dameskleding. De opbrengst is voor de kerkbouw. Pinnen kan, maar graag contant betalen. Kleding inleveren? Bel 06-21711860.

Hendrik-Ido-Ambacht - Op zaterdag 11 oktober (10.00-14.00 uur) wordt in Hendrik-Ido-Ambacht een najaarsmarkt gehouden t.b.v. voor zending en evangelisatie. Locatie: Petrakerk, Kerkstraat 10. Stichting MAF is aanwezig.

Kampen - Op zaterdag 4 oktober (10.00-14.00 uur) is er een verkoping met diverse activiteiten in de Pieter Zandt Scholengemeenschap,

NIEUW LOGO VOOR EVGG

Vanaf 1 oktober 2025 heeft EVGG een nieuw logo. Het vorige beeldmerk heeft ons ruim 15 jaar gediend, maar bleek in de praktijk niet meer altijd even bruikbaar. Daarom is gekozen voor een fris, eenvoudig en betekenisvol ontwerp dat past bij het karakter van ons werk. In het nieuwe logo is de volgende symboliek verwerkt:

- Een opengeslagen Bijbel vormt het hart van het beeldmerk. Het Woord van God is het fundament van al ons evangelisatiewerk.
- Tegelijk staat de basis symbool voor de 'akker van de wereld'. In die akker wordt een eenvoudig zaadje geplant. Een weerspiegeling van het

eenvoudige zaaiwerk, dat op zoveel plaatsen wordt gedaan.

- We zien ernaar uit dat dit zaadje uitgroeit. De uitwerking van het Woord, wanneer de Heere Zijn Geest daaraan verbindt. Dit wordt gesymboliseerd door de uitroeptekens, die uit het zaadje spruiten.
- Tegelijk zijn die uitroeptekens ook een lichtstraal: het Licht van Gods Woord dat de duisternis doorbreekt.
- De gouden kleur van het logo onderstreept de onschatbare waarde van de Bijbel – die is meer dan goud!

ACTIE: HET WOORD VERSPREIDEN

Samen met het nieuwe logo starten we een actie om nieuwe donateurs te werven. Er zijn talloze plaatsen in Nederland en België waar geen gemeente uit onze kring is. Toch bereikt EVGG deze plaatsen – via onder andere onlinebijbelcursus.nl en bijbelcentrum.nl. Om dit werk voort te zetten, is uw steun onmisbaar. In de komende weken verwijzen we in een advertentie in De Saambinder naar evgg.nl/actie. Helpt u mee om het goede zaad van Gods Woord verder te verspreiden?

Kamperstraatweg 1 A te Kampen, georganiseerd door de Geref. Gemeente te Kampen. Opbrengst voor zending, evangelisatie en kerkbouw.

Veen - Op vrijdag 10 oktober (8.30-14.00 uur) wordt in Veen een tweedehandskledingbeurs gehouden in Dorpshuis, Groeneweg 2. Pinnen is mogelijk. De opbrengst is voor evangelisatie in Tilburg en vereniging Kies Leven.

Veenendaal - Op zaterdag 4 oktober (10.00-14.30 uur) wordt een verkoping

gehouden bij de Adventkerk (Vijftienmorgen 51) in Veenendaal. Zowel in de zalen van de kerk als op het parkeerterrein worden allerlei (vers)producten verkocht en zijn er activiteiten voor de jeugd.

Zwijndrecht - Op zaterdag 11 oktober (10.00-14.00 uur) houdt vrouwenvereniging Lydia een herfstmarkt in de kerk van de Geref. Gemeente te Zwijndrecht, Burg. Jansenlaan 37. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

MUZIEKAGENDA

Dordrecht - Grote kerk, zat. 11 okt., 19.00 uur, jubileumavond Pieter Heykoop 50 jaar organist, leiding ds. C. van Krimpen. Deze avond zal ook zijn koraalboek met 150 Psalmen en enige Gezangen gepresenteerd worden en verkrijgbaar zijn. Collecte o.a. voor Noodhulp Moldavië (toegang vrij).

Gouda - Kerk Geref. Gemeente, Nieuwe Gouwe OZ 2b, zat. 11 okt., 20.00 uur, Bach-concert door Dirk Jan Versluis.

Kerkdiensten

ZONDAG 5 OKTOBER 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Alblasserdam** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Amsterdam** 15.00 uur ds. J. Beens; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 10.00 en 16.00 uur stud. D. de Jong; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil en 17.30 uur ds. W. Visscher; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. W. de Jong;

Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. C. Sonneveld; **Burgh-Haamstede** 17.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 18.30 uur stud. K.L. Blok; **Den Haag-Scheveningen** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dirksland** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Doetinchem** 9.30 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; **Ede** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 19.00 uur ds. K. Boeder; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede**

16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Enter** 15.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 uur ds. K. Boeder en 18.30 uur ds. J. Janse; **Goes** 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 en 18.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Gorinchem** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Joosse; **Gouda** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 15.30 uur ds. H. Brons; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Hoofddorp** 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Houten** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Kampen** 15.30 uur ds. G. van Manen; **Kamperland** 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00

en 15.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Hoogerland; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 19.00 uur ds. A. Schot; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 15.00 uur (H.D.) ds. J. Janse; **Meeuwen** 18.00 uur ds. M. Joosse; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 19.15 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur ds. A.E. Brijder; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 15.30 uur ds. W. Silfhout; **Nijkerk** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 en 18.00 uur stud. W. van Ee; **Oostburg** 18.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Oostkapelle** 9.30 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Oostvoorne** 18.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 14.30 uur ds. M. Blok; **Poederoijen** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Poortvliet** 10.00 uur ds. G. Hoogerland; **Puttershoek** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Rotterdam-Alexanderpolder** 15.00 uur ds. J. IJsselstein; **Rotterdam-Centrum** 10.00 en 15.30 uur stud. K.L. Blok; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 uur ds. W. Harinck en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur

ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Spijkenisse** 10.00 en 15.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Sprang-Capelle** 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur ds. J. Janse en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; **Tholen** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. B. Labee; **Uddel** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Wageningen** 10.00 uur ds. L. Blok en 18.30 uur stud. D. de Jong; **Werkendam** 13.00 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Westzaan** 19.00 uur ds. P. Mulder; **Wierden-Aadorp** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 14.00 uur stud. H.R. Keurhorst en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. A.T. Huijser.

DINSDAG 7 OKTOBER 2025

Poortvliet 19.30 uur ds. A. Schot; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. M. Joosse; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. B.J. van Boven.

WOENSDAG 8 OKTOBER 2025

Aalburg 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Aalst** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Barneveld-Zuid** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Bodegraven** 13.30 uur (huw.bev.) ds. C.G. Vreugdenhil; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Meeuwen** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Melissant** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Opheusden** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Soest** 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Stolwijk** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Tricht-Geldermalsen** 14.00 uur (huw.bev.) ds. A.A. Brugge;

Veen 14.00 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; **Veenendaal** 19.30 uur ds. B. Labee; **Wageningen** 19.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Zwolle** 19.30 uur ds. G. Beens.

DONDERDAG 9 OKTOBER 2025

Alblasserdam 19.30 uur ds. A.E. Brijder; **Hoofddorp** 19.45 uur (Tijdrede) ds. M.T. Al-Chalabi; **Kootwijkerbroek** 13.45 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. A. Schot; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Rijssen-West** 14.00 uur (huw.bev.) ds. P.D. den Haan; **Scherpenzeel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Slidrecht** 13.30 uur (huw.bev.) ds. R.T. Michielse; **Veenendaal** 13.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

VRIJDAG 10 OKTOBER 2025

Aagtekerke 14.00 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens; **Barneveld-Zuid** 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **Berkenwoude** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M.L. Dekker; **Elspeet** 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. van Manen; **Nijkerk** 14.00 uur (huw. bev.) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Opheusden** 15.45 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw; **Rijssen-West** 14.30 uur (huw. bev.) ds. P.D. den Haan; **Slidrecht** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; **Tholen** 13.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 5 OKTOBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

**HEEREN
VAN
OPHEUSDEN**

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

Pieter Heykoop

50 jaar organist

D.V. ZATERDAG 11 OKTOBER

Tevens die dag zijn 65e verjaardag

Grote Kerk Dordrecht

19.00 uur / Toegang vrij!

Samenzang & Orgel improvisaties

Meditatie: Ds. C. van Krimpen

DEZE AVOND VERSCHIJNT

HET KORAAALBOEK

150 Psalmen & Enige Gezangen

in notenschrift en klavarskribo

(die avond uitsluitend particuliere verkoop)

pinnen / contant

DE HORIZON

GEZINSHUIS

gezinshuisdehorizon.nl | 06 - 43 78 98 62

bastiaanvanleersum@driestroom.nl

Word jij onze nieuwe bewoner in Gezinshuis De Horizon?

Wij zijn een reformatorisch gezinshuis in het Betuwse Opheusden. In ons gezinshuis wonen mensen met een (licht) verstandelijke beperking. Bewoners die we graag een stap vooruithelpen. Benieuwd wat we voor jou of uw kind kunnen betekenen? Neem contact met ons op, we helpen je graag!

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van

Johannus

Monarke

Content

Domus

Viscount

Mixtuur

(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)

* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk

* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63

www.andanteorgels.nl

Jacobus Koelmanschool

Basisonderwijs op gereformeerde grondslag

**WORDT U MIJN
TIJDELIJKE JUF
OF MEESTER?**

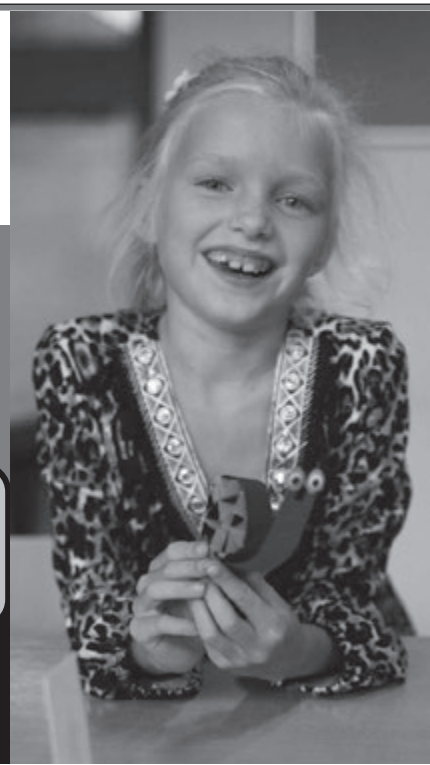
**GEZOCHT:
LEERKRACHT GROEP 6
3 DAGEN**

Neem voor meer informatie een kijkje op:

www.sggkrimpen.nl/vacatures

Of neem contact op met de directeur.

Vijverlaan 513 • Krimpen aan den IJssel • 0180-520560

Bent u ook op zoek naar mooie raambekleding? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

EN DAN BEN JE
LEREAAR
Powered by Progressus

JEAN STERK

"In het onderwijs is het elke dag weer verrassend. Je maakt altijd wel iets mee, dat zorgt voor de mooiste verhalen."

ENDANBENJELERAAR.NL

Kom jij ook werken in het reformatorisch onderwijs?

Ontdek jouw kansen en ontwikkelmogelijkheden als leraar! Jouw talent verrijkt het onderwijs.

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn

Eenzaam of iets anders? St.kleinesteun.nl
Vraag steun of help als maatje of donateur.
Leef matig, wees een goed rentmeester en zie om naar de naaste. 06-34180256

MfN-registermediator nodig?
vanweelden-mediation.nl | 0318-250105

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

Halloween materialen
Posters, flyers, visitekaartjes...

BESTEL NU

glowstick

zaklamp

EVGG
evgg.nl

Op 31 oktober is het Hervormingsdag. Maar een snel groeiend aantal Nederlanders denkt dan aan iets anders: Halloween. Voor (jo)u een mogelijkheid om juist dan het Evangelie van het Licht te verspreiden.

Vast in een Pornoverslaving?
Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en neem contact op!

www.mediorah.nl

Word vrijwilliger buschauffeur (M/V)
Kinderdagcentrum
Regio Sliedrecht/ Hoekse Waard

Als buschauffeur (m/v) bij De Schutse:

- Ontvangt u een vrijwilligersvergoeding;
- Draagt u bij aan de reformatorische zorg;
- Bent u beschikbaar 's morgens en/of 's middags op woensdag, donderdag en/of vrijdag.

Neem contact op met Marije
via 06- 8143 46 96 of
vervoer@deschutse.nu.

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

Meer info?
Scan de QR.

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

NFG

IKZOEK HULPEN.NL

Koepel NAP

Vergaderen op een sfeervolle en rustige locatie nabij Rotterdam? Welkom in **De Veldschuur!**
Vraag vrijblijvend een offerte aan via
info@develdschuur.com of bel
06 2205 0396.

Vakgarage Top in Kootwijkerbroek
zoekt (ervaren) **Autotechnicus**
en **Schadehersteller**
www.vakgaragetop.nl/vacatures

NOG 2 BESCHIKBAAR
DRIEKAMERAPPARTEMENT
Woonoppervlakte van 74 m²

NOG 4 BESCHIKBAAR
TWEEKAMERAPPARTEMENT
Woonoppervlakte van 64 m²

COMFORTABEL WONEN MET

- een ruim balkon
- een lichte woonkamer met grote raampartijen
- eigen parkeerplaats en buitenberging
- een sfeervolle ontmoetingsruimte

Huren is ook mogelijk met huurtoeslag

Wees er snel bij!

**Vanaf € 945,-
huur per
maand**

**WONEN IN
OESTER STAETE?
NEEM DAN CONTACT
MET ONS OP**

☎ 088 - 587 00 55

✉ info@oesterstaete.nl

🌐 www.oesterstaete.nl

📍 Yerseke

*Eenvoudige speler voor
kerkradio en lectuur*

Ontdek onze Basis Audio Speler (BAS)!

Met BAS luistert u eenvoudig naar **boeken, kranten en tijdschriften**, maar ook naar **kerkdiensten, podcasts en radiokanalen**.

- Gebruiksvriendelijk
- BAS is te huur voor € 8,75 per maand
- Gratis hulp bij installatie en gebruik door onze consultants

Meer informatie?
Scan de QR-code of neem contact met ons op via
klantenservice@cbb.nl of **0341 56 54 77**.

Paul Krugerweg 39, 3851 ZH Ermelo • klantenservice@cbb.nl • 0341-56 54 77 • www.cbb.nl

BRILLE.NL LEESBUTLER.NL CBB.NL

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE
Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE
Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE
Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers
KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad
BUNDELS met Psalm bewerkingen
CURSUS Kerkelijk Orgelspel
ALLERLEI ACTIVITEITEN

Meer informatie
of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar
info@kerkenmuziek.nl

VOGG

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

MANNENZANG ZEELAND (PSALMEN)
GER. GEM. YERSEKE
D.V. ZATERDAG 1 NOVEMBER
Aanvang 19.00 uur / Toegang gratis!
Organist: Pieter Heykoop
Mannen en jongens uit gehele land: Kom zingen!
Korte verbindende woorden: ds. C. van Krimpen.
Collecte: Noodhulp Moldavië
(na afloop nieuwe Koraalboek verkrijgbaar!)

14e BETUWSE MANNENZANG
Hersteld Hervormde Kerk KESTEREN
D.V. vrijdag 17 oktober 2025
Niet-ritmische psalmzang met
bovenstem, orgel en trompet!
Toegang uitsluitend mannen
Info: www.betuwsebovenstemgroep.nl

Te huur Veluwe: 2 pers. vak. huis in
buitengeb. van Lunteren. Geheel vrij
uitzicht. Nog te boeken van oktober t/m
december. Voor info: 0622276906

Ervaar rust tussen de Scheldes in Zeeland!
B&B De Bakkeet | Kijk voor beschikbaar-
heid op www.zeeuwsoefje.nl
Of neem contact op via 0621833003

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

Open Huis:
Zaterdag 4 oktober
11:00 - 15:00 uur

**Te koop: ruime hoekwoning
in Wijk en Aalburg**

Chrysantenstraat 2, Wijk en Aalburg € 489.000 k.k.

Echt een huis voor het hele gezin! Zes slaapkamers, lekker veel leefruimte op de begane grond én dat allemaal midden in het gezellige dorpscentrum.

Dé Makelaars van Altena
E: info@dmva.nl T: 0183 30 70 40

Wonen 162m²
Perceel 244m²
Bouwjaar 1967
Slaapkamers 6
Energie label C

Onesiforus

NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
ds. W.J. op 't Hof (voorz.)
G. Hop (secr.)
W.A. Barth
ds. A. den Hartog
J.J. van Ommeren
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. P. de Boer
Ds. D. Heemskerk
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
F. Bouman
D.C. van der Ploeg
mr. drs. S. Visser

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

Garderenseweg 106 b | 3888 LD | Uddel | info@onesiforushulp.nl

Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust? Doorbreek die cirkel met De Ontspanformule!

✓ Gratis online training
✓ Eerste stap naar rust en ontspanning

Gun jezelf die rust. Start nu!

tel. 06-25081102

Begrafenisonderneming
sinds 1982 — *de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenis

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg	0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838
Barendrecht	0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begravenisondermijndejongh.nl | www.begravenisondermijndejongh.nl

Helpt u anderen lezen?

Word vrijwilliger bij de CBB!

Soms is lezen lastig, door ouderdom, ziekte of een beperking. Daarom is de CBB op zoek naar consulenten voor de provincies:

GRONINGEN, DRENTHE, ZEELAND en ZUID-HOLLAND

Wat doet een consulent?

- Bezoeken van mensen met een leesbeperking
- Informatie geven over leesvormen en hulpmiddelen
- Helpen bij installatie en gebruik van leeshulpmiddelen
- Voorlichtingen geven en helpen op beurzen en informatiemarkten

Meer informatie?

Kijk dan op www.cbb.nl/consulenten of mail naar consulenten@cbb.nl

Paul Krugerweg 39, 3851 ZH Ermelo • consulenten@cbb.nl • 0341-56 54 77 • www.cbb.nl

BRILLEN.NL LEESBUTLER.NL CBB.NL

**Praktijk
den Uijl**

✓ **HULPVERLENING**

✓ **COACHING**

✓ **TRAINING**

✓ **TOERUSTING**

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

Almere

evgg.nl/actie

EVGG

Uw steun is onmisbaar!

Full Motion met glucosamine (NeoLife):
voor soepele gewrichten, opbouw van kraakbeen in gewrichten. Oktober-aanbieding. Komme 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

TE KOOP!

Luxe 4-kamerappartement Zonnehove
Zelfstandig wonen, met zorg dichtbij
Fluiterlaan 34C, Capelle aan den IJssel
Welkom tijdens het **open huis!**
Zaterdag 4 oktober 10.00 - 12.00 uur
088-5870055 (Cedrah)
www.nieuwbouwamandelhof.nl

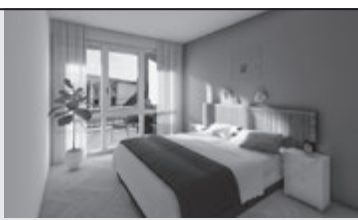
**Open
Huizen Dag
D.V. 4 oktober
10.00-12.00**
(zonder afspraak)

Wonen in Marnix Staete

20 luxe koopappartementen aan de Charlotte de Bourbonweg, in Goes

- + Driekamer appartementen met royale buitenruimte op het zuiden
- + Energielabel A+++
- + Een vertrouwde sfeer
- + De mogelijkheid tot zorg - wanneer nodig

MARNIX STAETE

GOES

Wees welkom voor een bezichtiging van de nog beschikbare appartementen!

Neem contact op met Schrijver Versluys Makelaars:
0113-223 946 of kijk op www.marnixstaete.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop, Alblasserdam:**
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door
middel van een abonnement van de Christelijke
Bibliotheek voor blinden en slechtzienden
(cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

69

Par(ad)ijs

Het is maar een paar letters verschil. Bedenk wel dat het uiteindelijk een levensgroot verschil is.

Je kent allemaal de stad Parijs. De hoofdstad van Frankrijk. Bekend van vele bezienswaardigheden. Jaarlijks bezoeken honderdduizenden toeristen deze stad. Bekend ook vanwege het feit dat veel kledingontwerpers zich in de stad hebben gevestigd. Parijs is dé modestad. Veel draait daar om 'de begeerlijkheid van het vlees, de grootsheid van het leven en de begeerlijkheid van de ogen' (1 Joh. 2:16). Wat je hart begeert, tref je in Parijs aan. Veel zaken die in strijd zijn met Gods goede geboden. Waar draaide het in het Gods paradijs om? Wat was het verlangen van het eerste mensenvoetpaar? Niet om zich met allerlei zaken bezig te houden die begeerten opwekten. Allerm minst. Het enige wat telde was: leven in gehoorzaamheid aan de Heere. Volmaakt doen wat Hij vroeg. Zijn opdracht uitvoeren. Toen we van de Heere afscheid namen, werd het paradijs eigenlijk Parijs. Zoveel mogelijke vrijheid, genot, verkeerde begeerten, onoprechte verlangens. Eigen heer en meester. Parijs houdt echter een keer op te bestaan. Er komt geen nieuw Parijs. Er komt wél een nieuw paradijs. Daar spreekt de Bijbel duidelijke taal over. De moordenaar aan het kruis is er aangekomen (Luk. 23:43). Die overwint, zal eten van de boom des levens die in Gods paradijs staat (Openb. 2:7).

Ik las pas van iemand die het volgende zei: 'Geef mij Parijs maar, dan krijg jij van mij het paradijs!' Ingrijpende woorden. Woorden die tot uitdrukking brengen hoe het leven geleefd wordt. Waar het hart ligt. Twee letters verschil: Parijs of paradijs. Parijs heeft aantrekkingskracht, maar géén toekomst. Het paradijs is misschien niet wat je zoekt, maar blijft eeuwig. Kies heden waar je wonen wilt! (naar Joz. 24:15). In Parijs of het Paradijs! ♦

Lezen: Openbaring 2:1-7

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Een dominee in de gevangenis

Een doopdienst in 's-Gravenpolder

Het is februari 1851. Vijf weken verblijft ds. Ledeboer al in het Zeeuwse 's-Gravenpolder. Bij de schuur van ouderling Stroosnijder is het een drukte van belang. Vanavond hoopt ds. Ledeboer voor te gaan. Het pasgeboren kindje van Pieter Fraanje zal ook gedoopt worden. Vader Fraanje zit al op de voorste rij. Vertederd kijkt hij naar het kleine ventje dat goed ingepakt op z'n schoot ligt. Hij is blij toe dat hij met de kleine Gillis een beschut plekje heeft gevonden in de schuur. Brrrr. Wat een winters weertje! In zijn hart heerst diepe dankbaarheid. Hij mag hier tóch zijn met hun jongste zoontje. Drie dagen geleden, toen Gillis net was geboren, is hij meteen naar ds. Ledeboer gegaan om te vragen of hij vanavond hun kind wilde dopen. Maar ds. Ledeboer had geantwoord: 'Ik ben het niet waard om het sacrament van de Doop te mogen bedienen.' Bedroefd was hij naar huis gegaan. Hoe moest het nu? Volgende week zou ds. Ledeboer immers weer teruggaan naar Benthuisen, en hoe lang zou het wel niet duren voordat hij weer een keer in hun midden zou zijn? Samen met z'n vrouw had hij de nood van hun ongedoopte kind in het gebed voor de Heere neergelegd. En hij had vast mogen geloven dat de Heere ervoor zou zorgen dat hun kleine Gillis gedoopt zou worden vóórdat ds. Ledeboer weer naar Benthuisen zou vertrekken! Een dankgebed stijgt uit zijn hart omhoog. De Heere heeft het waargemaakt! Hij mag hier vanavond - al is het dat zijn vrouw er nog niet bij kan zijn - toch zijn mét de baby om het sacrament van de Doop te ontvangen.

Het wordt ademloos stil in de schuur als ds. Ledeboer achter de lessenaar gaat staan. Na het gebed leest hij eerst het formulier van de Heilige Doop, en zodra vader Fraanje zijn jawoord heeft gegeven, krijgt het kindje het teken en zegel van Gods verbond. Eerbiedig sprenkelt de dominee het water op het voorhoofdje. ♦

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Satan als bliksem gevallen

Wat is toch de duiding van deze woorden: 'Ik zag den satan als een bliksem uit den hemel vallen'?

Het rijk der duisternis

De vraagsteller was met name bezet door de gedachte dat satan toen *letterlijk* uit de hemel, de woonplaats van de eeuwige God, werd verdreven. Is de gevallen engelenschare dan na de opstand en verwijzing uit die heerlijke plaats nog 4000 jaar de toegang tot de hemel gelaten? Was er werkelijk voor de tegenstander van de levende God plaats in de troonzaal?

Het is nodig om de genoemde woorden uit Lukas 10 vers 18 'Ik zag den satan als een bliksem uit den hemel vallen', te lezen in het verband. Jezus had vijf-entertig tweetallen uitgezonden. Geladen woorden hadden geklonken voor zij heen gingen. Over de grote oogst en de weinige arbeiders en over hun positie als 'lammeren in het midden van de wolven'. Maar ook over de woorden die ze zouden spreken en de grote werken die ze mochten gaan doen. Met grote ernst heeft de Meester in vers 12 gesproken over de ernst als er geen bekering zou volgen op de arbeid die ze gingen verrichten: 'En Ik zeg u, dat het dien van Sódóm verdraaglijker wezen zal in dien dag dan dezelve stad'. Maar ook de woorden van vers 16 zijn zo ernstig: 'Wie u hoort, die hoort Mij; en wie u verwerpt, die verwerpt Mij; en wie Mij verwerpt, die verwerpt Dengene Die Mij gezonden heeft'.

Opmerkelijk dat we dan niet uitvoerig lezen hoe het deze zeventig mannen is vergaan. Wel horen we van hun terugkeer tot de Zaligmaker met blijdschap. Opgetogen klinkt het uit hun monden: 'Heere, ook de duivelen zijn ons onderworpen in Uw Naam'. Dan klinken die bijzondere woorden: 'Ik zag den satan als een bliksem uit den hemel vallen'. Met deze woorden spreekt de Koning der heerlijkheid uit, dat de prediking van het Evangelie het aangewezen middel

is om het rijk van de duisternis ten val te brengen. Door de prediking van het Evangelie worden boze machten werkelijk overmeesterd en wordt de macht van de satan in waarheid verbroken. Calvijn (1509-1564) schrijft in zijn Bijbelcommentaar: 'Ook moeten wij op de vergelijking die Hij bezigt, acht geven; namelijk dat de satan als een bliksem voor de donder des Evangelies nedervalt. Daardoor toch wordt de Goddelijke en ongelooflijke kracht der leer aangewezen, daar deze zo snel, met geweldige kracht, de vorst dezer wereld, die met zo grote krijgsmacht toegerust is, terneder werpt'.

Het Koninkrijk der hemelen

Duidelijk is dat de betekenis dus vooral beeldspraak is. Prediken is blijkbaar 'slopen en bouwen' sprak eens iemand. Het is slopen van het rijk der duisternis en het is bouwen van het Koninkrijk der hemelen. Dat slopen en bouwen is een werk van eeuwen. Daarmee is ook gezegd dat er fases zijn in satans ondergang. Na de opstand in de hemel heeft satan de positie onder de heilige troongeesten verloren. Met Jezus' overwinning op Golgotha's vloekheuvel is zichtbaar geworden dat hij verslagen is. Straks zal de vorst der duisternis voorgoed verwezen worden naar de buitenste duisternis.

Persoonlijk menen we dat in Lukas 10 even zichtbaar wordt dat satan, onder meer omschreven in de Bijbel als 'de geestelijke boosheden in de lucht', nederlagen lijdt. Hij valt van zijn voetstuk, zijn rijk wordt gebroken en het rijk van Koning Jezus gebouwd. Lezer(es), is de prediking u tot zegen geworden? Allermeeest, bent u zaligmakend aan de voeten gebracht van de Koning der koningen? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.